

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 27 feb. 1950

*'s Middags te 2 uur aangevangen, Plein 2b.

Aanwezig: De Minister-President, Voorzitter, en de Ministers Van den Brink, Götzen, Joekes, Liefstinck, Van Maarseveen, Mansholt, Rutten, Van Schaik, Schokking, Spitzen, Teulings, In't Veld en Wyers (Minister Stikker is afwezig in verband met een reis naar het buitenland).

Tevens is aanwezig: Mr. N.S. Blom, Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.

Secretariaat Ministerraad: Dr. M.J. Prinsen, Secretaris en Drs. J. Middelburg,

Adjunct-Secretaris.

- - -

3. Uniezaken

a. *De kwestie Westerling* (Zie ook de verslagen van ministeriële besprekingen d.d. 2 Febr. 1950, punt 3 en 16 Febr. 1950, punt 2.)

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat *Westerling* in moeilijkheden schijnt te zijn geraakt, zodat hij zich heeft gewend tot de legerautoriteiten, die op hun beurt met de HC hebben gesproken. President Sukarno bleek in een gesprek op 18 Januari er voor te zijn, dat *Westerling* buiten Indonesië werd gebracht. Hatta heeft echter na het bloedbad in Bandoeng, het standpunt ingenomen, dat *Westerling* niet ongestraft het land zou mogen verlaten. Daarop heeft de HC zich van deze kwestie gedistancieerd. In verband met de aanvankelijke houding van Sukarno is moeite gedaan om *Westerling* uit Indonesië weg te werken. Nu *Westerling* in Singapore is gevangen genomen blijkt, dat hij de medewerking van bepaalde militairen heeft gehad, bij zijn vlucht uit Indonesië. De Regering van de RIS blijkt niet geneigd te zijn het over deze kwestie met Nederland tot een breuk te laten komen. De *Minister-President* merkt op, dat hij met de HC telefonisch heeft afgesproken, dat Nederland niet aan Engeland zal verzoeken om betrokkene niet uit te leveren aan de RIS. Intussen zal Malakka waarschijnlijk niet tot uitlevering overgaan, doch tot uitzetting. Een gunstige factor bij deze moeilijkheden is, dat de Regering van de RIS deze zaak rustig opvat en er mede accoord gaat, dat alleen de Nederlandse autoriteiten een onderzoek zullen instellen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat Nederlanders door de Nederlandse Regering niet kunnen worden uitgeleverd.

Minister *Schokking* wijst er op, dat de brieven van Staatssecretaris Fockema Andreae onophoudelijk hebben doen blijken, dat de inpassing van het KNIL in de TRIS niet gelukte. Mr. Fockema Andreae heeft er op gewezen, dat bij mislukking er een volstreekte chaos ontstaat, waarbij ook de Europeanen in Indonesië gevaar lopen. In het licht hiervan zal men ook de verwijdering van *Westerling* uit Indonesië moeten zien. De *Minister-President* merkt op, dat de Regering van de RIS vermoedelijk dankbaar is, dat *Westerling* is verdwenen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat *Westerling*, als hij na uitzetting uit Malakka in Nederland aankomt, zal moeten worden gearresteerd en in voorlopige bewaring moet worden gesteld wegens uitlokking tot moord. Minister *Wyers* verzoekt Minister *Van Maarseveen* hem een korte aantekening inzake de misdragingen van *Westerling* te verstrekken. De *Minister-President* stelt voor, dat de Ministers *Van Maarseveen* en *Wyers* de kwestie van de arrestatie tezamen regelen. Hiertoe wordt besloten.

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat hij 's morgens een perscommuniqué terzake heeft uitgegeven. Spreker zal Dinsdagmorgen een persconferentie houden, waarin hij enige mededelingen omtrent deze zaak zal doen.

Staatssecretaris *Blom* stelt voor aan de Consul-Generaal in Singapore te seinen, dat hij zich in elk opzicht distancieert van *Westerling*. De *Minister-President* stelt voor hieraan toe te voegen, dat, voor het geval men van Engelse zijde wil uitleveren aan Nederland, de Consul-Generaal dan nadere instructies moet vragen. De *Raad* gaat met beide voorstellen accoord en

besluit voorts, dat niet terstond zal worden gereageerd op telegrammen van de HC inzake deze kwestie.

b. *Decoratie van Indonesiërs* (Zie verslag van de ministeriële bespreking d.d. 12 Januari 1950, punt 3.) Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de Hoge Commissaris de Regering van de RIS zou willen polsen inzake de verlening van enkele decoraties. Spreker zou terzake een mild standpunt willen innemen en er naar willen streven de decoraties tijdens de Ministersconferentie te doen uitreiken. De *Minister-President* is van oordeel, dat deze decoraties wel zouden kunnen worden verleend, als de samenwerking goed blijft. Spreker herinnert evenwel aan het bezwaar, dat Minister *Stikker* terzake had. De *Raad* besluit een beslissing over deze zaak aan te houden tot met Minister *Stikker* hierover is getelegrafeerd.

Dr. Prinsen verlaat de vergadering.

c. *Samenstelling Uniehof* (#Zie ook notulen MR 6/3/50, punt 3e.)

Minister *Van Maarseveen* heeft in de laatste vergadering van de RAVI medegedeeld, dat de heren *Donner* en *Beaufort* bereid zijn zitting te nemen in het Uniehof. Spreker herhaalt zijn voorstel om ook Dr. Prinsen tot lid van het Uniehof te benoemen. Minister *Lieftinck* acht Dr. Prinsen een uitstekende kandidaat, doch herinnert er aan, dat zijn voorkeur uitgaat naar iemand, die ook economisch-financiële ervaring heeft. In dit verband noemt spreker ook Prof. *Logemann* als kandidaat. Minister *Joekes* heeft er bezwaar tegen iemand die een bestuursfunctie vervult te benoemen in een rechterlijk college. Ook al zou de Regering van de RIS hiertoe overgaan, dan nog moet zijns inziens de Nederlandse Regering deze fout niet maken. Minister *Van Maarseveen* erkent de betekenis, die het bezwaar van Minister *Joekes* in het algemeen heeft, doch verwacht dat deze combinatie in dit geval niet tot moeilijkheden zal leiden, indien Dr. Prinsen geen Secretaris van de Ministerraad zou blijven. Spreker noemt voorts enige bezwaren tegen de candidatuur van Prof. *Logemann*. De *Raad* spreekt zich na enige verdere discussie met acht tegen zes stemmen uit ten gunste van een candidatuur van Prof. *Logemann*. Minister *Van Maarseveen* zegt vervolgens, dat hij Prof. *Logemann* zal uitnodigen.

Dr. Prinsen komt weer ter vergadering.

d. *Verslag van de bespreking met de Commissie voor Uniezaken van de Tweede Kamer* (Brief van de Minister voor Uniezaken d.d. 25 Febr. 1950, Kab. no. 9.)

1°. *Opheffing Commissie van Negen*

Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat de Commissie voor Uniezaken uit de Tweede Kamer van oordeel is, dat de Commissie van Negen thans moet worden opgeheven. Men wees er o.a. op, dat de heren *Kersten* en de Graaf deskundig zijn in Indonesische zaken, doch dat voor het overleg inzake de nieuwe verhouding met de West het Tweede Kamerlid de Kort en het Eerste Kamerlid Mr. *Kropman* meer de aangewezen deskundigen zijn van de zijde van de KVP. De Minister stelt voor over te gaan tot opheffing van de Commissie van Negen en de leden als uiting van erkentelijkheid voor hun werkzaamheden in de onderhavige commissie een diner aan te bieden. Hiertoe wordt besloten.

2°. *Instructie Uniesecretariaat*

Minister *Lieftinck* merkt op, dat in de laatste vergadering van de RAVI is besproken, dat de instructie voor het Uniesecretariaat, zoals deze in die vergadering was vastgesteld, naar Indonesië zal worden gezonden. Met het oog hierop informeert spreker of men thans met de Kamercommissie hierover opnieuw gaat spreken. Minister *Van Maarseveen* antwoordt, dat de tekst der instructie naar de HC is gezonden om zijn advies te vragen. Indien de Kamercommissie nog opmerkingen zou maken zouden deze tegelijk met die van de HC onder ogen kunnen worden gezien.

3°. *Uitzending van ambtenaren*

De Raad is van oordeel, dat de RIS in de eerste plaats zelf regelingen inzake garanties voor de uit Nederland aan te trekken ambtenaren zal moeten maken.

4°. *Deelneming van Buitenlandse Zaken aan de besprekingen met de Commissie voor Uniezaken*

Staatssecretaris *Blom* brengt de wenselijkheid ter sprake Buitenlandse Zaken ook te doen deelnemen aan de bespreking met de Commissie voor Uniezaken uit de Tweede Kamer op 1 Maart. Minister *Van Maarseveen* meent, dat dit niet nodig zal zijn. Spreker stelt de vraag, wie de begroting van Minuor in het Parlement zal verdedigen. Minister *Lieftinck* merkt op, dat bij belastingonderwerpen de Minister van Financiën dikwijls eerste ondertekenaar is; bij de wijziging van de ondernemingsbelasting is de Minister van Binnenlandse Zaken eerste ondertekenaar, doch spreker zal dit wetsontwerp verdedigen. De Minister stelt voor, dat als Buitenlandse Zaken vraagt aan de bespreking met de Commissie voor Uniezaken deel te nemen, men hiertegen geen bezwaar zal moeten maken, doch dat Buitenlandse Zaken in dit opzicht een wijze beperking in acht zal nemen. De *Minister-President* stelt voor de comptabiliteitskwestie over te laten aan onderlinge afspraken met Minister *Lieftinck* en in overeenstemming met de voorgestelde oplossing van Minister *Lieftinck* Buitenlandse Zaken zelf te laten beoordelen of men aanwezig zal zijn bij de besprekingen met de Commissie voor Uniezaken uit de Tweede Kamer. Hiertoe wordt besloten.

e. *Bezoek van Prof. Meyers aan Indonesië*

Minister *Wyers* verwacht met betrekking tot het voorstel, dat Minister *Van Maarseveen* destijds uit Indonesië heeft gedaan om Prof. *Meyers* een reis naar Indonesië te laten maken, dat deze daartoe geen tijd zal hebben. Minister *Van Maarseveen* deelt mede, dat *Supomo* zeer geïnteresseerd is bij wat in Nederland op juridisch gebied gebeurt, in het bijzonder ook met betrekking tot het ontwerpen van een nieuw burgerlijk wetboek. Bovendien heeft Prof. *Meyers* vele oud-leerlingen in Indonesië. Spreker oppert de gedachte, dat Minister *Rutten* deze kwestie bij zijn bezoeken aan Indonesië zal bespreken. Minister *Wyers* zal Prof. *Meyers* polsen of hij bereid zou zijn een bezoek aan Indonesië te brengen. Minister *Rutten* zal gaarne hieromtrent worden ingelicht.

f. *De Ministersconferentie in Djakarta* (Zie notulen RAVI d.d. 23 Febr. 1950, punt 4. #Zie ook notulen MR 6/3/50, punt 3b.)

Minister *Götzen* merkt op, dat de Ministers, die aan deze conferentie zullen deelnemen, uiterlijk op Donderdag 16 Maart zullen moeten vertrekken.

De *Minister-President* is aanvankelijk van oordeel, dat hij niet aan de Conferentie zal deelnemen.

Minister *Götzen* noemt vervolgens enige ambtenaren, die, behalve Dr. *Idenburg* en Mr. *Bot*, met de betrokken Ministers mede zullen gaan.

Minister *Wyers* stelt voor de opstelling van een uitleveringstractaat op de agenda te plaatsen. Minister *Van Maarseveen* merkt op, dat de HC heeft aangedrongen de agenda te beperken.

De *Minister-President* stelt voor, dat de Ministers *Götzen* en *Van Maarseveen* zullen worden vervangen door Minister *Van Schaik*, Minister *Van den Brink* door Minister *Mansholt*, Minister *Schokking*, indien deze ook naar Djakarta zou gaan, door minister *Wyers*, terwijl spreker zelf Minister *Lieftinck* gedurende zijn afwezigheid zal kunnen vervangen. Besloten wordt tot een voorstel in deze geest.
